

Адыгэ 1000 МАКЬ

Голос
адыга

1923-рэ ильесим
пъэтхапэм
къыщегъэжагъэу
къыдэклы

№ 127 (22816)

2023-рэ ильэс

ГЪУБДЖ

БЭДЗЭОГЬУМ и 18

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП

6 +
тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихъитыу нэкл убъюхэр

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Гъэмафэм и Тофыигъо шъхьаIэхэм ашыщ

Гъэмэфэ мэфэ жъоркъхэм цыфхэр псыхъохэм, бассейнхэм, псыу-
тэхэм якух. Арэу щитми, зыщыбъэпскыным фытемыгъэпсыхъэгъэ чы-
пIэхэм псым ущахэхъаныр зэрэшынагъор зэкIэхэм къагурылоу пфэ-
ющтэп.

Ошэ-дэмьишэ тофхэмкэ Министерствэм Адыгеймкэ и Гъэорышлан.

щественнэ организациеу «Шы хасэр» зэггусэху зызщыбъэпскы мыхьущт чыпIэхэр къаптлыхъэх, псыхъохэм цыфым ишыэ-
ныгъэрэ ипсаунгъэрэ къашуухумэгъэнхэмкэ шапхъэхэр зуукохэрэм ыкли псы лушъохэм общественнэ рэхьатыгъэр ашы-
зыукохэрэм, джащ фэдэу псым ухаахэ зэрэмыхъущтыр зыттэхэгъэ тамыгъэхэр зымыгъэуцу-
гъэхэм административнэ пшэ-
дэкIыжхэр арагъэхы.

— Цыфхэр псым ымытхэ-
лэнхэм, шьобжхэр атешагъэ
мыихъунхэм ыкли псыхэр щы-
нэгъончэнхэм афеш! Урысые
Федерацием ошэ-дэмьишэ тоф-
хэмкэ и Министерствэ и Гъэоры-
шланэ шъхьаIэу Адыгэ Респу-
бликэм щыэм зызщыбъэп-
скыре лъэхъаным щынэгъончъэу
узэрэзеклон фэе методическэ
унашъохэр муниципальнэ об-
разованихэм зэкIэми афигъэ-
хыгъэх, цыфхэм ящынэгъон-
чъагъэ къэухумэгъэним епхы-
гъэ тамыгъэхэр псы лушъохэм

(ИкIеух я 2-рэ нэкIуб. ит).

Мафэхэр
агъэнэфагъэх

АР-м и Лышъхъэ хы-
кэхэр зыщагъэльэпIэ-
ре Адыгейм, адигэ
куаум ифестиваль
зекIохэр кыригъэб-
лэгъагъэх. Йонигъом
и 16 — 17-м ар
зэхашщэйт.

— Адыгейм имызакъоу, нэ-
мыкI чыпIэхэм мы фестива-
лым икъэбар аашаш. ЗекIа-
бэмэ языгъэпсэфыгъо уахти
ар зышкIорэ мафэхэм атыра-
гъафэ. Фестивалыр зыщыцщ
мафэхэр агъэнэфэхъахэх. Мыгъэ
ар йонигъом и 16 — 17-м зэ-
хашщэйт. ЫпекIэ зэрэштыгъэм
фэдэу фестивалыр джыри Да-
хъо гъэхъунэм щыкIошт, — **кы-
иагъ АР-м и Лышъхъэ.**

А мафэхэм Дахъо гъэхъунэм
льэпкъ щагухэр щагъэпсцщих,
фестивалым ихъакIэхэр адигэ
куаум зэрэрахыре шыкIэм
нэIуасэ фашыщих, лъэпкъ
шхыныгъохэм ахагъэштих.
Концертхэр къатынэу, ермэ-
лыкхэр, лъэпкъ йашагъэхэм-
кэ мастер-классхэр, кIэлэццы-
кликхэм зекIохэм апае джэ-
гукIэ зэфэшхъафхэр зэхашэн-
хэу рагхъухэ.

— Фестивалым изэхэцэнкIэ
льэнкIо постэури къыдалы-
тэнэу пшэрырль афэшыгъ.
АшкIэ оптышхо тиI. Фести-
валыр агу къинэжынымкIэ,
Адыгейм ихъакIэхэм нахыбэу
гухахо агъотынымкIэ, тишэн-х-
бзэхэм, лъэпкъ шхыныгъохэм
нэIуасэ зафашынымкIэ ишцкIэ-
гъэ постэури тшэшт, — **кы-
иагъ АР-м и Лышъхъэ.**

Зичэзыу шIушIэ ИэпыIэгъур аIэкIагъэхъагь

Херсон хэкум и Геническэ район зыпкь игъэцожыгъэнимкэ ишыкIэгъэ амалхэр Адыгеим зэрхьэх, хэгъегум ишьольырыкIэхэм арысхэм зэрэфэлъэкIэу ИэпыIэгъу аргъэгъоты.

Адыгеим и Лышьхэу Къумпыл Мурат ящаэу аш фэдэ Iофтхъабзэхэр зэхащэх. Партиеу «Единэ Россием» ишьольыр къутам ары мы лъэнныкъомкэ зыгъэгъуазэхэр.

Адыгэ Республикаем и Лышьхэе игъо зэрильэгъугъэм тетэу Геническэ районым исхэм ательытэгъэ шIушIэ ИэпыIэгъур партиеу «Единэ Россием» и Адыгэ шIольыр къутамэрэ иобщественэ приёмнэрэ ренэу щаугоих. Ильэрэ ныкъорэм къыклоц Адыгеим тонн 350-рэ хуэрэ шIушIэ ИэпыIэгъу Херсон хэкум IэкIагъэхъагь. Мы хэкум ирайон заулээмэ арысхэм джыри бэмышэу тонн 20

хуэрэ зичэзыу шIушIэ ИэпыIэгъур афаригъэшагь.

Партиеу «Единэ Россием» ишьольыр гъэцэкIэкIо комитет ишаэу АфешIэгъо Рэмэзан къызэриуагъэмкэ, зашьюхэрэ псэу тонни 8, хаджыгъэр, крузе зэфэшхъяафхэр, макаронхэр, щаир, кофе, шьющыгъу, пхъэшьхъэ-мышьхъэспхэр, тыгъэгъээ даярэр, консервхэр ыкIи нэмыкIхэр зыдэль къэмлэнэ мин заулэ Геническэ районым арагъэшагь. Iофтхъабзэу «Тхылхэр Донбасс пай» зыфиорэм диштэ гуртэд ждэгэлхэрээр. Ахэм япсыунэхэри, язытхъакыпIэхэри, япшэрихъапIэхэри, ядекояпIэхэри ыкIи нэмыкIхэри агъэцэкIэжыщых.

Адыгеим икоординаторхэм Геническэ районым Iоф щашэ. Гуфаклохэр яиэпIэгъоу фэнкъохэм гъомылапхъэхэр ахэм аэкиагъэхъащых. Джащ фэдэу социальнэ учреждениихэр, транспорт, инженер инфраструктурэм ипсезуалхэрэ зыпкь игъэуцожыгъэнхэмкэ тиреспублике нэмыкI амалхэри зэрхьэх.

ШIуугу къэтгъэкIыжы Адыгеим ихэбээ къулыкъухэр IэпыIэгъу афэхъузээ, социальнэ мэхъанэ зиэ псөольэ зуулэ: МФЦ-р, псауныгъэр зыщагъэптыэр комплекситли, гуртэд ждэгэлхэрээр. Ахэм япсыунэхэри, язытхъакыпIэхэри, япшэрихъапIэхэри, ядекояпIэхэри ыкIи нэмыкIхэри агъэцэкIэжыщых.

«Урсынэ ицыифхэр гумринэхэрэл. Адыгеим щыгсэухэрээр фэнкъохэм IэпыIэгъу афэхъузээ сидигъу кырэкло. Тээ кытфагъээзэгъэ Геническэ районыр зыпкь игъэуцожыгъэнхэмкэ тфэлэгъэрээр зэкI тапэки тшIэшт», — **Къыуагь Къумпыл Мурат**.

АР-м и Лышьхэе ипресс-къулыкъу

Урсынэ Федерацаем ошIэ-дэмышиIэ Iофхэмкэ и Министерствэ и Гээлоры-шIэпIэ шIушIаIэу Адыгэ Республикаем щыIэм къызэрритыгъэмкэ, 2023-рэ ильэ-сыр къызихъагъэм къыщиулагъэу Адыгэ Республикаем ипсихъохэм хууэ-шIэгъи 2 ашагъэунэфыгъ, нэбгыри 2 псым ытхъэлагь, зыр IэлэцIыкIу. БлэкIыгъэ ильэ-сыр мыш фэдэ шуахътэ нэбгыри 3 псым къыхэкIыжыгъэп, ахэм зы IэлэцIыкIу ахэт. Амьгъэнэфэгъэ чыпIэхэм цыифхэм зызэрэшагъэпскIыхэрэм мы тхъамы-кIагъохэр къыкIэлъэкIо.

(ИкIэух).
ащаагъэуцунхэу унашьохэр афа-шIыгъэх, — **elo Нэхэе Юрэ.**
ГээлорышIапIэм игупчэ под-разделение инспекторхэм мэкьюгы-бэдээгыу мазэхэм улпъекIун-дэкIыгьо 37-рэ зэ-хащагь, зызщыгъэпскIы мыхъущт псыутэ 38-рэ фэдизмэ цыифхэр alyschэу къыхагъэшгь.

ПэшIорыгъэш юфтхъабзэу зэрхьэхэрэм ахахьэу инспек-торхэм псыр ѿнагьоу зэрэ-щытыр цыифхэм агурагъэуагь, ашкIэ зэдэгүштэгъу 98-рэ фэдэу гэсэнгъэ учреждениихэм, кIэлэцIыкIухэм зызщагъэпсэфирэ лагерьхэм инспекторхэр ашылагъэх, псыр ѿнагъончэ-ным ылъэнныкъокIэ кIэлэцIыкIухэм зэдэгүштэгъуагь адашы-гъэх.

— Псыхэм цыифхэм мыхъо-мышIагъэхэр къазыкIыщахъу-лэрэр е псым зыкIитхъалэхэрэз зыгъэпскIыпIэ чыпIэхэр ежхэр зэрэфаеу къызэрэхахъихэрэр, псэу зыхахъэхэрэм зэрэшьмы-

сацыхъэрэ ыкIи ахэм япсау-нгъэ къызэрэшамуухъумэрэр ары. КIэлэцIыкIухэм языгъэ-псэфыгъо гъэмэфэ лъэхъан ны-тихъэр, алъяпльэштхэ на-хъижъхэр ямьгъусэхэу псым makloх ыкIи зызщыгъэпскIы мыхъущт чыпIэхэр къыхахь.

хъэу унаэ зытетын фаехэр сабий цыкIухэр ары. Ны-тихъэр ренэу ахэм алъымылпъэхэмэ, кIэлэцIыкIо нэлкимэ лутхэми тхъамыкIагъо къяхъулэн аль-кlyшт, — **къыуагь Ю. Нэхайим.**

ГээлорышIапIэм иофышIэхэм анахьэу анаэ зытагъэтыэр

шIушIаIэу Адыгэ Республикаем щыIэм ны-тихъэм закыфегъа-зэ ясабийхэм алъымылпъэхэмэ, япшээрилхэр икIу фэдизуу агъэцэкIэнхэу, сабийхэм ящы-иэнгъэрэ япсауныгъэрэ на-хъижъхэм алэ зэрильыр зыща-мыгъэгъупшэнэу.

тын ылъэкIыщт, аш къыхекIэу псым ытхъалэным ишынагьо къэуцу. Джащ фэдэу псым къыз-дихырэ хууэ-шIэгъэ тхъамы-кIагъохэм ляласэ афэхъухэрэм ашыщ лъэгапIэхэм адекIуа-хэш, къызэрэхапIэхэрэр.

— ЗыгъэлскIыпIэу узыхахъэ мыхъущтхэм хэушхъафыгъэ тамыгъэхэр аутых нахь мышэ-ми, цыифхэр пфэгъэдалохэрэл, — **elo Юрэ.** — ҮүжкIэ аш гумэкIыгъоу къыздихын ылъэ-кlyштхэм ягупшисэхэрэл, ежь ашьхээ къихъэрэмкэ мэзекIо. Анахьэу цыифыр ешуагъэмэ, нахь къаигъэ мэхъу. Чэфым зэрихьэу ар псым зыхахъэкIэ, ытуу фэшчэирэл, ылъякIохэрэв убуитых, къедэлжъхэрэл — джары нахьыбэрэмкэ псым зыхахъэкIэ, фэшчим ыубы-

шIушIаIэу Адыгэ Республикаем щыIэм ны-тихъэм закыфегъа-зэ ясабийхэм алъымылпъэхэмэ, япшээрилхэр икIу фэдизуу агъэцэкIэнхэу, сабийхэм ящы-иэнгъэрэ япсауныгъэрэ на-хъижъхэм алэ зэрильыр зыща-мыгъэгъупшэнэу.

Мэфэ фабэхэм псым зыща-гъэпскIыныр зикIасэхэм врачхэр къяджэх шIон пытэхэр амьгъэ-федэнхэу, сида пIомэ фабэмре шIонымрэ зызэхахъэхкIэ, аш псауныгъэр псынкIэу зэшегъа-кьо. Етгани цыифыр ешуагъэу псым зыхахъэкIэ, фэшчим ыубы-

Тыфэгүши!

Адыгэ Республикаем и Лъэпкь му-зий инаучнэ IофишIэ шIушIаIэу, ти-гээзт инибджэгъушIоу, Урсынэ ижурналистхэм я Союз хэтэу **Тэу Аслын** ыныбжь ильэс 75-рэ зэр-хуэрэд ми мафэхэм хегъэнуфыкы. 1981-рэ ильэсийм ар младшэ на-учнэ IофишIэу Адыгэ хэку краевед-ческэ музей Iухьагь. 1990-рэ ильэ-сым ишэкIогуу къыщегъэжьагаа АР-м и Лъэпкь музей инаучнэ IофишIэ шIушIаIэу щыт.

Пэсэрэ зэманым агъэфедэштыгъэ пкыыгъохэр чым къызыщицатыкIы-жыгъэ Iофтхъэбзабэм Тэу Аслын ахэлжьагь, археологиес исаугъэтхэу псым ылъэсъхэхэрэм якъэгъотыжыкын ишыпкъеу үүж ит. Аш къыхигъэш-жыгъэх Псэкүлэсэ, Мартэбгышхээ, Къэлэнэшхо, Къэлэнэжье, Пышиш къэхэлжьэххэр, Пхъэгъуѓапэ, Чы-шхо, Пышишкъуйхъэблэ, Нэчэрэзье, Ленинхъэблэ ижыраа псэуплэхъэхэр. А. Тэум къычилтыкIыжыгъэ пкыыгъохэр Краснодар къэралыгьо та-рихь-археологическэ музей-заповед-никэу Фелициным ыцIэ зыхырэм чIэлыхь, Адыгэ Республикаем и Лъэпкь музей ифондхэм ахэлыхь. Аслын, тигу къыддеу уимэфэ-кIэ тиыфэгушIо, уигъашэ къыхэ хуунэу, уипсауныгъэ зэтээ зэпти-тинау, жышишхэ мафэ ухуунэу, ренэу хахьо уиэнэу тиыфэлъло!

«Адыгэ макъэм» иофишIэхэр

Гъэмафэм и Iофтхъо шIушIаIэхэм ашыщ

(ИкIэух).

ащаагъэуцунхэу унашьохэр афа-шIыгъэх, — **elo Нэхэе Юрэ.**

ГээлорышIапIэм игупчэ под-разделение инспекторхэм мэкьюгы-бэдээгыу мазэхэм улпъекIун-дэкIыгьо 37-рэ зэ-хащагь, зызщыгъэпскIы мыхъущт псыутэ 38-рэ фэдизмэ цыифхэр alyschэу къыхагъэшгь.

ПэшIорыгъэш юфтхъабзэу зэрхьэхэрэм ахахьэу инспек-торхэм псыр ѿнагьоу зэрэ-щытыр цыифхэм агурагъэуагь, ашкIэ зэдэгүштэгъу 98-рэ фэдэу гэсэнгъэ учреждениихэм, кIэлэцIыкIухэм зызщагъэпсэфирэ лагерьхэм инспекторхэр ашылагъэх, псыр ѿнагъончэ-ным ылъэнныкъокIэ кIэлэцIыкIухэм зэдэгүштэгъуагь адашы-гъэх.

— Псыхэм цыифхэм мыхъо-мышIагъэхэр къазыкIыщахъу-лэрэр е псым зыкIитхъалэхэрэз зыгъэлскIыпIэ чыпIэхэр ежхэр зэрэфаеу къызэрэхахъихэрэр, псэу зыхахъэхэрэм зэрэшьмы-

сацыхъэрэ ыкIи ахэм япсау-нгъэ къызэрэшамуухъумэрэр ары. КIэлэцIыкIухэм языгъэ-псэфыгъо гъэмэфэ лъэхъан ны-тихъэр, алъяпльэштхэ на-хъижъхэр ямьгъусэхэу псым makloх ыкIи зызщыгъэпскIы мыхъущт чыпIэхэр къыхахь.

хъэу унаэ зытетын фаехэр сабий цыкIухэр ары. Ны-тихъэр ренэу ахэм алъымылпъэхэмэ, кIэлэцIыкIо нэлкимэ лутхэми тхъамыкIагъо къяхъулэн аль-кlyшт, — **къыуагь Ю. Нэхайим.**

ГээлорышIапIэм иофышIэхэм анахьэу анаэ зытагъэтыэр

шIушIаIэу Адыгэ Республикаем щыIэм ны-тихъэм закыфегъа-зэ ясабийхэм алъымылпъэхэмэ, япшээрилхэр икIу фэдизуу агъэцэкIэнхэу, сабийхэм ящы-иэнгъэрэ япсауныгъэрэ на-хъижъхэм алэ зэрильыр зыща-мыгъэгъупшэнэу.

тын ылъэкIыщт, аш къыхекIэу псым ытхъалэным ишынагьо къэуцу. Джащ фэдэу псым къыз-дихырэ хууэ-шIэгъэ тхъамы-кIагъохэм ляласэ афэхъухэрэм ашыщ лъэгапIэхэм адекIуа-хэш, къызэрэхапIэхэрэр.

— ЗыгъэлскIыпIэу узыхахъэ мыхъущтхэм хэушхъафыгъэ тамыгъэхэр аутых нахь мышэ-ми, цыифхэр пфэгъэдалохэрэл, — **elo Юрэ.** — ҮүжкIэ аш гумэкIыгъоу къыздихын ылъэ-кlyштхэм ягупшисэхэрэл, ежь ашьхээ къихъэрэмкэ мэзекIо. Анахьэу цыифыр ешуагъэмэ, нахь къаигъэ мэхъу. Чэфым зэрихьэу ар псым зыхахъэкIэ, ытуу фэшчэирэл, ылъякIохэрэв убуитых, къедэлжъхэрэл — джары нахьыбэрэмкэ псым зыхахъэкIэ, фэшчим ыубы-

зыщыгъэпскIы мыхъущт ишигъэуцунхэу ахахьхэрэм алаа хэбзэгъэуцунхэу аштагьэу IофешIэ. Мыш къыдильтиэрэ шапхъэхэр зыукохэрэм тазырхэр атыралхъэх. Арэу ѿтими, аши къыгъэуцунхэу аштагьэу IофешIэ.

КИАРЭ Фатим.

Толъехъан илъихъужъхэр

«ЗЫ ЛЪЭБЭКҮКИ ҮКҮҮЗЭКЭМҮҮКҮ!»

Хэушъхафыкыгэ дээ операциеу Украинэм щыкюорэм Мыеекуапэ щыщ Датхъужь Арамбый Шумафэ ыкъор хэлэжьагь. Идээ пшъэрэриль ыгъэцаклээ лыхъужыныгэу, псөемыблэжьынгэу зэрихъагъэхэм афешл къэралыгьо тын льаплэу Лыхъужыныгэм иорден щымылэжьагь кыфагъешьошагь.

Лыхъужыныгээр зыхэт щынныгь

Ицыктуом кыщегъажьагь тирахыгэ сурэтхэр зидэтхээ альбомыр, къэтэбэ плъижъир зытебзэгээ къэмланын дэлт орденыр, ар кызэрфагъашьошагъэр къэзыушхъатырэ тхыллыр ыкъи Арамбый нэмийк орден зэфэшхъафхэу кыратыгъэхэр йанэм тельых. Ахэм азыфагу кыдиубытэгээ щынныгьэ кэлэйм хэтых апэрэ кэлэцыкыу шъобжхэр ыкъи лыхъужыныгьэ шыыпкъэр. Ашкэ Датхъужь Арамбый ыцэ тильхъан илъихъужхэм ясатыра хэтхагь хуугьэ.

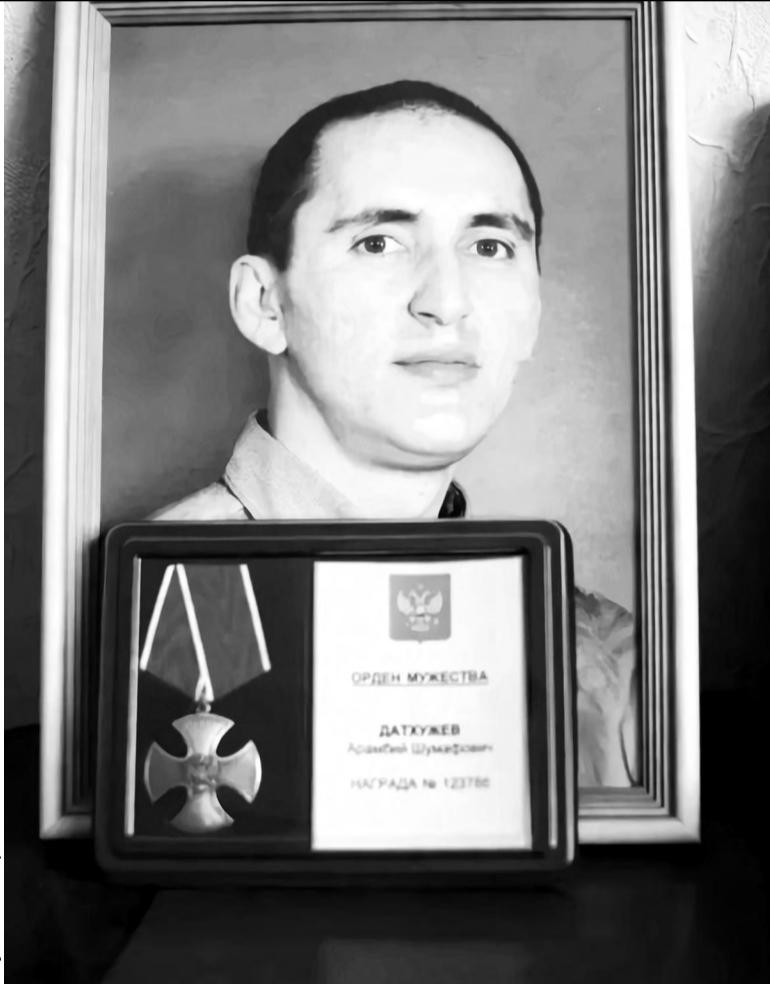
Кэлэцыкыу

Унагьом Арамбыйрэ ышыпхью Аминэтрэ кынхъягъэр. Янэу Фатимэ кызэрлиотэхьирэмкэ, шынкыгъэр ишапхъэу ар ѿтыгь, иджанэ тет зы чыуу закъо мыйеупкілэпкагъэу унэм пфикыщтыгъэп. Іепылэгүй зицкылагъэм псынкіеу ечъаплээ

янахыбэм космонавт сэнхэхьатыр кынхахыгь, ежым милиционер хунену зэрэфаер кыриотыкыгъагь.

Арамбый гухэлъышоу зидыыгъэм кыифекуагь. Я 22-рэ Мыеекюопэ гимназиес щеджагь. Аш чэсүфэ спортым пылыгь, футболов еджаплэри дихынштыгь. Кээгээн фое ятэ Шумафэ бэнэнымкэ мастерэрэ зэрэштыгъэр. Хээпэе Арамбыйрэ Емыж Арамбыйрэ СССР-м ичимпионат ифинал щыбанхэ зэхүүм, Шумафэ ылгыгагь: «Түмэ яз кынхымэ калэу кысфэхүүрэм Арамбый фэсүүсүшт». Джары ыцэ кынхахынэу зэрхэхъягъэр. Ашпээрэ гъесэнгьээ калэм зызэрэгжьотым, милицием хэхъягь. Уголовнэ лыхъонымкэ Мыеекюопэ район отделым юф щишлагь, аш ынж нэмийк чыпшэхэми ашыгагь. Тыдэ зыщэни игупцэнагъэ, ихалэлгыгь, ылгылэгэу зицкылагъэм ригъэгъотыныр зэришэнхэр аригъашэн ыльэхъягь.

— Юф ешлэфэ хуугъээ-шлэгээ

Артур Лагутеншлегер

Арамбый нахыбэрэм зэршэштигъэр «Буша». Сыда пломэ, зэцүкүм янэ «Арамбуша» риоштигь. Джаязэ цэ тедээ «Буша» кытырагъэнагь.

Щынныгъэр лыкылатэштигь. Арамбый кынхагь, кэлэйтүрэ пшъэшшигүрэ кыфэххъягъэр. Исабийхэр шу дээ ыльэгүүштигъэх, ахэр ыгъэгүүшонхэм фэши ымышлэн щылагъэп. Ахайзэу калэхэм ягъесэн зыптыгъээр.

— Шуульгээгоу кытфыриэм даклоу, лыгъээ тхэлэхын, тыкызэкэмийкоу тулуагьэ пытэу тутытэхийн тифигъасэштигь, — кыеуатэ икласу Мыхамодэ. — «Датхъужь плакьюм ыльялсээ ижкыкэ кынхажээ, убыхых, арышь, егъашы ынапэ тешүүмых!» сидигъуу тята кысилоштигь. Джаш фэдэу гүшүүшхохэу ыкъи тэрээхэу сышхээ кынагъэхэм ашыг «Сыд ишлэштигь» тята зэрилштигь. Мыхамодэ ятэ кырилогъэ гүшүэхэм аригъуазээ мэпсэу. Ятэж ятэ ыцлагъэр зэрэфаусыжыгъэм зэрэргүүшхорэр кытиуагь. Кэлэ ныбжыкэ цыкликэу ильэс 20 — 25-рэ зыныбжхэр зэрэхкүүдэхэрэр тэрээзэл. Сиклалэхэр ашэнхэм ычылдээ сэ аш сикломэ нахышу. Родинэр кытвухумэн фэе». Нэпсыр кысэтихъохуу сыйызжэх, сиғээсагэ зыими мыйлонэу, рэхьатэу зы чыпээ ишэнэу сыйыгъэгүүти.

Мыхамодэ ятэ кырилогъэ гүшүэхэм аригъуазээ мэпсэу. Ятэж ятэ ыцлагъэр зэрэфаусыжыгъэм зэрэргүүшхорэр кытиуагь. Кэлэ ныбжыкэ унагьо ышлэгъакл.

Хэушъхафыкыгэ дээ операцием хэлэжьенеу зэрэрихуухъягъэр Арамбый игупсэхэм аригъуагьэп. Вахтэ шыкыкэ тетэу юфыши Краснодар клоу ары кариуагьэр. Ау сидэу хуугъэми, ным ыгу кьеши, рэхьатыгьо аш зыфигтохыжыштигъэп.

— Зы гүшүээ кытиуагьэп ыкъи тегүцэхэнэу зы кытфыхи гэштигъэп, — гызз янэ кьеуатэ, — зэкэ шээфэу зешүүгээгэй. Хадагъэр зытэхэм кытиуагь аш бэрэ зызэригжэхэзэхээгээр, ылкышьолкы, дээ юфымки. Мадэ горэм, хэушъхафыкыгэ дээ операциер зырагъэхъягъэм мээзэ заулэ тешлахъэу, шхээз кьео: «Кэлэ ныбжыкэ цыкликэу ильэс 20 — 25-рэ зыныбжхэр зэрэхкүүдэхэрэр тэрээзэл. Сиклалэхэр ашэнхэм ычылдээ сэ аш сикломэ нахышу. Родинэр кытвухумэн фэе». Нэпсыр кысэтихъохуу сыйызжэх, сиғээсагэ зыими мыйлонэу, рэхьатэу зы чыпээ ишэнэу сыйыгъэгүүти.

Тарихъым зыхитхагь

Датхъужь Арамбый мы ильэ-

сым ишылэ мазэ кынхажэхъагьэу мэлъилъфэгъум нээ хэушъхафыкыгэ дээ операцием хэтгэг. Мэлъилъфэгъум и 4-м Артемовскэ дэт гимназиер аштэнэу пыим зэпэуцужь льэшэу кьаришылгээ ар хэфагь. Ухазырынгээ дэгүү зынкээль ыкъи хэшүүпкыгээ дзээхолхэр зыхэтигъэ отрядым зэрифешьуашэу пыир а мафэм зэкифагь. Аш кынкээль ыкъи, лажь», «щэр — дэлэ, нэм калпээрэл, цыфышил дэйн зэхидзирэл зэрэл», лагымэу къахадзагъэм зэрэотрядэу апсэ ыхыгь. Арамбый ылсэ хэтгэхээ кынхумэхээ ишпээрэриль ыгъэцэгагь. Унэшо пытэу ышыгъэм тетэу, ашымыгъупшэжын лыхъужынгъэр хэлъэу тичыгу цыкыу ыкъи зэрэхъэралыгьоу ятарихь аш ыцэ хитхэн ылъэгэгь.

Нэпсыр хыорэу кынхумэхээ ным иклас иаужырэ гүшүэхэр ыгу къинаагъэх:

— Гъэтхапэм и 21-м аужырэу кынхумэхээ ным иклас иаужырэ гүшүэхэр ыгу къинаагъэх: «Умыгь, умыгь, мэкуогуу мазэм сүкъэкштигь» кынхумэхээ кынхумэхээ кынхумэхээ тээгээнагъэп, хэгээ гъошагъэу кытфэгъуагьэу дэлтими игупгу кынхумэхээ. «Тян, сэ сүзэрэшьуфээштигь» кынхумэхээ тизэдэгүүштигь иклюхым.

Ныбджэгъу- хэм ягушыл фабэхэр

Арамбый кынхажэхъагьэми, юф зидышигъэми, нэмийк чыпшэхъягъэми, ныбджэгъоу илажъэр маклэп. Ахэм ашыгхэм гүшүэгэу тафхэхъу.

АР-м хэгъэгү клоц иофхэмкэ и Министерствэ иотделэу Мыеекуапэ ёын иофиши Краснодар клоу Григорий Олейниковым Арамбый юф дишлагь.

— Арамбый цыхээ зыфэшьицыгыгь, ифэшьуашэу погонхэр тельгэгъэх. Тэ тиофишэн зэрэштигь ил, уигъусэ цыфым мэхъанэ ил. Арамбый хы чэгъым удычхэхъагьэми укыхишижынэу, «зы лъэбэкъукыи укызиэкимыкыу» ыуагьэм рыгъуазээ псэущтигь. Щынэр зынышлэрэ цыфэу, ашкэ бэхэр ехъалсэу ѿтыгь. Кээрэгъюм шыхъурэ-шышихъэрэм сидигъуу агъэгумэц иштигь. Арышь, хэушъхафыкыгэ дээ операцием ар зэрэгкүүдээгээрийн зызэхэсэхэм згъэшгүүгъагьэп. Рэхьатэу ѿтыгь зэрэштигь. Ныбджэгъу шыыпкъагь, къумалыгъэ кынхажэхъягь эсэхэж, цыфыгь, мыхъо дэлжымын фэдэу укъоуценэу ѿтыгь. Шыкээ ѿтыгь зыгылдээ ил.

(Икээх я 5-рэ нэклүб. ит).

Щыгъ. Хэти кынхумэнэир ицыктуом кынхажэхъагьэу ыль хэлъыгь.

— Кэлэцыкыу йыгыпшээ сэхээ зыхъукэ оффицерхэм я Унэ түблэгкынгээ, — ыгу къэкынгы Арамбый янэу Фатимэ, — Шуушашэр ашыгъэу дээхуулын күшүэхэм ашыгъ эзрилжээгээ тетэу къеуути, «Есть, товарищ капитан» римыюу тублигъэкынгээгээ. Ицыктуом кынхажэхъагьэу дээ юфым зыфищэицтигь, шуушашэр икээсагь. Я 4-рэ классын исхэм сочинение «Ины узыхъукэ эхэтэу ухуумэ шиоийнга?» затхыми, калэу классын исхэм

Машор щинэгъончъым льэлльэх

Урысыем ошіл-дәмшіші Іоффхэмкіә и Министерствә икъералыгъо мәшіогъәкіосә қулыкъу цыфхәр ықли псәупіләхәр машшом щиухъумәгъәнхэмкіә, машшо къэмыйгъэхъугъәнымкіә шұағъә къэзытырә клочіешхоу щыт. Машшо къэмыйгъэхъугъәным лыпльәгъәнымкіә қулыкъум и Мафә зыщыхагъәунәфыкъыщым тефәу гущыләгъу тыфәхъуғъ Урысыем ошіл-дәмшіші Іоффхэмкіә и Министерствә и Гәлорышәпіә шыхъаілу АР-м щыләм ипащә игуадзәу, лыпльәнымкіә ықли пәшшорыгъәшь Іоффшәннымкіә гәлорышапіләм ипащәу, хәгъәгу клоц! қулыкъум иполковникәу Андрей Колесник.

УФ-1М ошал-дэмшээ 10фхэмкэ и Министерствэ АР-ткэ и Гээорьшлалы

— *Андрей, апэррапи! Эу узипәңгэ күулыкъум ишиъэрлылхэм ташыб-гъэгъозагъемэ дээгүүрэ...*

— Типшъерыль шыхаэлхэм ахэхээ цыфхэр машлом щүхъумэгъэнхэмкэ шлокI зимиыэ упльэкун-лтылпэлтэн Иофтьхабзэхэр зэхэцгэйхэнхэр, машлор щынэгъончээним ылъеныхыкокI цыфхэр ыкли чылдэхэр ошлэдэмышэ Иофхэм аштухъумэгъэнхэр, упльэкунхэр зэхэцгэйхэнхэр, машлор къехъуным льапсэ фэхъуగъэр гъеунэфыгъенныр, ахэмкIе унашьо шыгъенныр, хэукуноныгъэхэм ядэгъэзыжынкэ пэшорыгъешь Иофтьхабзэу зэрахъэхэрэм цыфхэр аштыгъэгъозэгъэнхэр, машлор щынэгъончээним ылъеныхыкокI Иофзышлэхэрэм лицензие ятыгъенныр, нэмыхихэри.

— Хабзэ зэрэхъүгъеу,
ильтэсүм цуахьтэхэр
шишэмэ, гъэмафэр
нахынбэрэ машлом зы-
кызышиштэрэ лъэ-
хъанэу алтынэ. О ІэнэІэ-
сэнүгъеу иІэкІэлым
елтытыгъеу сид фэдэ
зэфэхъысыжса шиын
пльэкІыштхэр?

— Mashlooy къэхъурэм ипро-
цент 99-м цыфхэм ялажьэ
хэльэу тэгтээнэфы. Кымафэм
машлор псэүплэхэм нахьыбэу
къащызэкланэ, аш льапсэ фэхъу-
рэр унэр зерагьэпплыре пкъы-

Гъохэм зыпари алымыпльеу къызэртагъанэхэрэр ыкыл машлом ылъэныкъокіе сактыныгъэ къызэррэхамыгъафэрэр ары. Гъэмадфэм уц гъугъэм, тхъапэхэм ыкыл хэкіхэм нахьбыу машлор къаклэн. Гъэмэфэ ыкыл бжыхъэ мазэхэм, анахъеу бэдзэогъум, шышъхъэйум ыкыл йоныгъом машлом зыкъызэрилэтырэр нахьбыу мэхъу.

— **БлэкІыгъэ ильэсым мыш фэдэ шуахътэ егъэ-шиагъэмэ, мыгъэ машлом зыкъызэрилэт-тыгъэм ипчъагъэ зэ-хъокІыгъя?**

— Мы ильэсым чыюпс ыкыл техногеннэ нэшанэ илэу гурытыхмкіе проценти 5-кіе нахь маклэу машлор къызэкінагъэу дгъеунэфыгъэ.

— *Оши-дэмыши Иоф-хэмкIэ ГъэIорышIанIэм икъулыкъушиIэхэм социальне ыкIи медицинэ учреждениехэр, еджапIэхэр, кIэлэцIыкIу ИыгъыпIэхэр, цIыфхэр бэу зыщызэрэугъоихэрэ чIыпIэхэр, чэцьырэ ИофзышиЭрэ зыгъэпсэфыпIэ клубхэр, кинотеатрэхэр машIор щынэгъончъу щытынымкIэ шапхъэхэм адешитэхэмэренэу ауплъэкIух. Мы ильэсым*

*хэу��ъоныгъэхэр бэу къы-
хэжсүгъэштыгъэх? Ахэр
сыд фэдэхэ?*

— Машлор қызметчукуным иштегенде
нагыу щылдайтын күйдөттөлгөнчөлөрдөн барып, олардың
биздерге көмек көрсөткөнде маңыздылыктарынан
бийкінештес. Аның оның таланттылығынан
бийкінештес болады. Бириккенде, олардың
биздерге көмек көрсөткөнде маңыздылыктарынан
бийкінештес болады.

— Адыгейм ѹыпсэухэу
загъэпсэфынэу чыжэу
клохэрэм япсэупІэхэр
щынэгъончъэу щытын-
хэм пае сыда ашІэн
фаер?

— Нахыбэрэмкіе псөүпіләхем машлоу къащыхурәм ыльапсәр унәхәр зерагъәфәбәрә ықиң электрическә пкырыгъохәр шапхъәхәм зерадимыштәхәрәр, щыклагъәхәр ялеу зерагъәфедәхәрәр ары. Псөүпіләхем машло къащымыхұным фәш ренеуз аны фото, мүзде сұхом, жынтар

— Къалэр ара, хъауми
къоджэ псэүп! Эхэр ара
нахьыбэу маш! Ор къы-
зышыхъурээр?

— Псэүплэхэм машлом зыкын зэрашиштэрэм ирчье аль игуузын хъумэ, къалэхэмрэй къоджэ псэүплэхэмрэ зэрэзэг төкхэрэ щылэп. Псэүплэхэм къащыхурэ машлом лъапсээ фэхүүрээр зэрагдэхэбэрэ пкын гъохэр ыкын электрическэй һэмэ-псымэхэр ары. Къоджэй псэүплэхэм нахьыбэу уц гүгъэм ыкын хэхилэхем машлом къащын кланэ.

— *МашIор къызэкIэнэ-
ным лъансэ фэхъугъэр
инспекторхэм агъеунэ-*

фын амылъэк! Эу мэхъя?

— Машлор къызакъянэнным лъапсэ фэхъугъэр инспекторым ыгъэунэфызы, Ioftkhъэбзэ зэфэшхъафхэр зэрхъэх. Ар къызхэкъыгъэм егуцафэу щитмэ, ушэтэкло-мэшлоръэклосэ лабораториев Краснодар краим итым иэкспертхэр къыхагъэлажьэх. ГъэлорышлапIэмрэ лаборатори-емрэ зээгыныгъэ зэрэзэдашынгъэм тетэу Ioft зэдашэ. Экспертхэм базэ дэгъу ял ыкли машлом лъапсэу фэхъугъэр агъеунэфыннымкэ Iепэлэсэнэгъэшхо алэклэль.

— *ЛъыплъэнымкІэ ыкIи
пэшIорыгъэшь Iофиш-
нымкІэ гъэIорышIанIэм
нэбгырэ тхъапша Iоф
шызышиIэрэр?*

— Эзкіемкі нәбғырә 30-мә
ықін къералығып къулықъушә
нәбғыритұмә 10ф щашіл. Нәб-
ғырә 14-р гъэөрышапәм иап-
парат ықін 4-р межрайон отде-
лым иоғышшәх.

— *Машор* къэмыйгъэхъу-
гъэним лъыипльэгъэним-
кIэ къэралыгъо къулы-
къум и *Мафэу* бэдзэо-
гъум и 18-р хагъэунэфы-
кIы. ГэпэГэсэнэгъэу о
нIэкIэлъым укъыпкъы-
рыкIызэ, уиIoфиIэгъу-
хэм сида узерафэлъяIo
ниIoнгъор?

зэрагээгүйсээр пкыгынхэр агье-
федэнхэ альэекынүм зэрэфэ-
мыхьязырхэм, машюү щынэгъон-
чээ щытынүмкэ пшьэдэктывжы
зыхьыштхэр зэрэмгынээнфагье-
хэм, машюү къэхъумэ узэрэ-
зеклощ шыкіэр зеритхэгъэ
пкъеухэр ыкыи тамыгъэр зэрэ-
щымынэм япхыгъэх.

— Къалэр ара, хъауми
къоджэ псэүп! Эхэр ара
нахыбэу маш! Ор къы-
зычыхъурэр?

— Псэүплэхэм машлом зыкын зэрашиштэрэм ирчье аль игуузын хъумэ, къалэхэмрэй къоджэ псэүплэхэмрэ зэрэзэг төкхэрэ щылэп. Псэүплэхэм къащыхурэ машлом лъапсээ фэхүүрээр зэрагдэхэбэрэ пкын гъохэр ыкын электрическэй һэмэ-псымэхэр ары. Къоджэй псэүплэхэм нахьыбэу уц гүгъэм ыкын хэхилэхем машлом къащын кланэ.

— *Машор кызыкIэнэ-
ным лъансэ фэхъугъэр
инспекторхэм агъене-*

**Дэгүүчүүлэгч
КИАРЭ Фатим.**

Тильтэхъан илтихъужъхъер

«Зы лъэбэкъукли укъизэкіэмыйку!»

(Икъух).

Хэушъяфыкыгээ дээ операцаем мыкозэ аужэу зылукэгээ иныбджэгэур Михаил Козменкэр ары. Аш кызыэрэтифилогтағэмкээ, хэгэгүм инеущ зэрэфагумэкырэр кыриуагь.

— Шылкъэр плоштмэ, игухэлхэм сизэршигээзагъагь, — elo Михаил.

— Буш шыхээхыгээ гүшүэгээ цыфми, игухэлхэр кылонхэр икъесагъэп, ышшэцтыр ышшэти ынж икъижыщтыгь.

Теубытэгьеэ пытэ зыхэлээу, цыхээ зыфепшын цыфу ар кытхэтэгь. Ныбджэгүшүр зэрэчэснаагъэр лъэшэу сигуухээ.

«Заом нэмыйк Арамбый кыфырикъугъэп»

Лыхъужъир иаужырэ гьогу агъектэжынэу иныбджэгүү дээлхэр, чылэмки къалэмки иныбджэгъугъэхэр, кыдеджагъэхэр, иахыл гупсэхэр къе-

клоңгъэх. Гүшүэ дахэу, фабэу Датхъужхъэм якъалэ фалуагъэр макіп. Иныбджэгъхэу, дэгью зышшэцтэгъэхэм къалуагь: «Заом нэмыйк Арамбый кыфырикъугъэп!»

Ишшэжь сидигъуи ягъусэшт

Лыхъужъынгъэм иорденэу Датхъужъир Арамбый кыфагъэшшошагъэр Молькинэм дэт дээ частым игупсэхэм къашара-тыхыгь. Икъалэу Мыхамодэ ятэ икъебар икъо зэрамышшэ-

рэм емьизэгъэу командирхэм ашыщ къафиотэнэу зыфигъэзагь.

— Дээ частым кыззэрэцьис-фалотагъэмкээ, аш «Драгон» зэрдэжштэгъэхэр, — elo Мыхамодэ. — «Кіэлэ пытэ ишшэгъэм гу лымытэнэу, ар пытэ гуупшэнэу щитыгъэп» ытуагь командирхэм ашыщ. Щылэ мазэм зэкіэри шьошэ фабэхэр ашыгъэу зыштхэм, ежь майкэм зуухъумэхэрэ ныбальэр тэлээр хэгэгь. Иофыр ыкъам нимыгъесэу зэуаплэм къылукы-жыщтыгъэп. Пстэуми аш итэу,

«Алахыр тигъус» ыоти, ежэ-щыгь.

Датхъужъир Арамбый зэрихэгээ лыхъужъынгъэм кыкылеххээрэ ибынхэр ругушхохэу агу ильыщт. Ятэ ишшэжь сидигъуи ягъусэшт. Янэ-ятхэу Шумафэрэ (идунай ыхъожыгь) Фатимэрэ цыфыгъэ хэльэу якъалэ зэралтуулжээ шхъяще афэтэшы. Ильэс 46-рэ зынныбжь лыхъужъзу зыпсэ зыгъэтэльгъэр ныбжыкълэхэмки Ѣысатэхыпэе Ѣытшыт.

ІШШЫНЭ
Сусан.

Апэрэ гъэмэфэ еджап!

Адыгейм, Краснодар краим ыкли Ростов шыолтырым ястудентхэр ыкли специалист ныбжыкълэхэу техническэ гъесэнэгъээ зиэхэр аналитикэмкээ апэрэ гъэмэфэ еджаплэм Ѣызэрэугои гъэх. Бэдээгэй и 10-м кыщегъэжьагьэу и 29-м нэс Адыгэ къэралыгьо университетым Ioф аш Ѣишшэшт.

тыр акъунымкээ ыпшэгъу ахэр афхууцых, куп зэфэшхъафхэм ахэтэу Ioф зэрэшшэштэр къарагъэльгъущт, сэнэхъатыкълэхэм нэуасэ афа+++++

ипашхэм цыхээ къытфаш иджеаплэр тиапшээрэ еджаплэ зэрэцьизэхэтгэээм уасэ фэтэшь. Ар ошэ дэмышиш Ѣытэп, сыда пломэ, Адыгэ къэралыгьо университетыр «Приоритет 2030» зыфиорэ программэм хэлажээ, аш IT лъэнэйко зэфэшхъафхэр хахьэх, — кыуагь ашшээрэ еджаплэм иректорэрэ Мамый Даудэ Ioфхъабзэр кызэуихызэ.

Хъамэфищым къыкъоц проект зэфэшхъафхэм Ioф ашшэшт, командэ пэпч гъесаклохэр ыкли экспертихэр ягъусэхэу бизнесем епхыгъэ Ioфшэнхэр агъэцкэштых. Программэм икъух яофишэнхэр ашшэтижыщых.

Москва, Санкт-Петербург ыкли Казань ашыщ предприниматель цэрийо нэбгыри 9 Ioфхъабзэм хэлэжэштых. Гъесакло

пэпч опйт ин Iекъель, IT проектихэр ежь ашыгъэх, дунэе ыкли IT компаниехэм Ioф ашшагь. Гъэмэфэ еджаплэм хэлажэхэрэм гъесэнэгъэ проек-

Ыпкээ хэмийлэу ныбжыкълэхэм яшшэнэгъэхэм ахагъэхьощт. Нэбгыре 259-рэ хэлэжээнэу фаехэу лъэу тхылхэр къатыгъагь. Ахэм тест Ioфшэн 102-рэ ашынэу Ѣытгыгь, пхырыкыгъэр нэбгыре 40. Ахэм

ашшэу 19-рэ — Мыекъуалэ, 14-рэ — Ростов-на-Дону, 7-рэ Краснодар Ѣытгыгь.

— Компаниеу «Совкомбанк Технологии» зыфиорэм пае проект тшыныр ары пшъэриль шхъафыа туиэр. Компанием

Щынэгъончъэныр гъэлъэшыгъэныр

УФ-м Лъэпкъ гвардиемкээ и Федеральнэ къулыкыу и Гъэлорышаплэу AP-м Ѣылэм 2023-рэ ильэсэм имэзихэу пыкыгъэм Ioф зэришлагъэр зыщзэфахысыжыгъэ зэхэсигъо илагь.

мэхъянэшко зиэ Ioфхъабзэу тишъолтыр Ѣызэхашхэхэрэм Лъэпкъ гвардием икъулыкъушшэхэр ахэлажэх.

Лашэр къызэрэрагъэкъокырэм, аш зэрэлтийлэхэрэм, ахэм япхыгъэ Ioфшэнхэр зэрагъэцакълэхэрэм ягугуу къышыгъэ лицензионнэ-изын гупчэм ипашэ илэнатэ зыгъэцкээрэ Андрей Сорокиням. Аш къызэриуагъэмкээ, Росгвардием Республикомкээ икъутамэ Ioфшэнхэр нэбгыре мин 12-м ехьоу Iешэ зэфэшхъаф мин 22,5-м ехьоу зыгъэфедэхэрэм гъунэ алъафы. Лашэр зэрагъэфедэрэм епхыгъэу ултээкун 1700-м ехьоу подразделением икъулыкъушшэхэм рагъэкъокыр. Лашэр къызэфэзэгъэфедэрэ нэбгыре заулэмэ административнэ пшъэдэкъижхэр арагъэхыгъэх, хэбзээкъонигы 105-рэ Ѣагъэзягъ, — кыуагь къулыкъум ипашэ Андрей Власовим.

Лъэпкъ гвардием икъулыкъушшэхэм анахэу анаэ зытирагъэтигъэр къэралыгьо ыкли общественнэ Ѣынэгъончъэныр, цыфхэм яфитыныгъэхэр ыкли яшхъафитыныгъэ къеухъумэгъэнхэр ары. AP-м хэгээгү клоң Ioфхэмкээ и Министерствэрэ Гъэлорышаплэмрэ зэгүсэхэу общественнэ-политическэ ыкли

Ioфхъабзэм хэлэжэагъэх Гъэлорышаплэм ипашэу, полицием игенерал-май-

орэу Олег Якушевыр, вневедомственэ ухуумэнхэм, чыпэ къулыкъум иветод-

Гъэсэныгъэ тедзэм зырагъэушъомбъу

2023-рэ ильэсүм ионыгъо мазэ и 1-м кыщегъэжъагъэу республикэм икэлэеджаклохэм тхъамафэ къэс сэнэхьат зэфэшхъафхэм нэуасэ афэхъун амал яэшт.

— Гурит еджалэ пэпчъ зыфэе лъэнүкөр къыхихыщт. Я б-рэ 11-рэ классхэм ашеджэхэрэм еджэгъу сыхатхэм ямылхыгъэу «Россия — мои горизонты» зыфиорэмкэ IoF адашэшт, — **кыыуаг Урысыем Федерацием гъэсэныгъэмкэ иминистр Сергея Кравцовым.**

Адыгэ Республиком мы аужирэ ильэсхэм проектэу «Билет в будущее» зыфиорэр чанэу щизэхашэ ыкы ильэсикэ еджэгъум ехъулэу шепхъаклохэм-

кэ IoF ашлэнэу загъехъазыры.

Гуманитар проектхэмкэ Фондымре «Билет в будущее» зыфиорэр проектын Адыгейимкэ ишьолыр операторхэмрэ IoF зэрээдашшэштэйр къэзыушхатырэ зээзэгынгъэм зэдийтхагъэх. Проектын республикэмкэ лъызыгъэктэштэх шольыр операторхэр агъенэфагъэх. 2023-рэ ильэсүм республикэм ит гъэсэныгъэ организацие 77-рэ проектын хэхъагъ. Кэлэеэдже-навигатор 89-рэ

агъенэфагъ, ахэм онлайн шынкэм тетэу Москва яшэнэгъэхэм ашыхагъэхъуагъ. Еджалэ пэпчъ кэлэеджаклохэм IoF зыщашишт кабинетхэм ягъэпсын епхыгъэ план агъеуцугъ.

Проектын кэлэеджаклохэм ямызакью, ны-тихэри хэлэжэнхэ алъэкишт. Аш пае сайтэу bvbinfo.ru зыфиорэм зыщатхын фае.

АР-м кэлэццыкүхэм гъэсэныгъэ тедзэ ягъэгъотыгъэнимкэ и Гупч.

Гъэсэныгъэ гупчэр.

Орнитологхэм агъешшэгъуагъ

Мы лъэхъаным Урысыем изаповедникхэмрэ ильэпкь паркхэмрэ ашыклоэр гъэмэфэ IoF-шэнхэм орнитологхэм бгъешшэгъон бзыу лъэпкъхэр къащыха-гъэшыгъэх.

Краснодар краим, Адыгэ ыкы Къэ-рэшэе-Черкес республикхэм ячына-

льэу Краснодар Кавказ биосфернэ заповедником хахъэхэрэм ашызэхашэгъэ

упльекүнхэм мы лъэхъаным зэфэхъысыжхэр афашых, бзыу лъэпкь зэфэшхъафхэр зэрэхъухэрэ пчагъагъ къалытэжы.

Орнитологхэм лъытэжын IoF-хэр гъэкъэс зыщырагъэкокыихэрэж жъонигъокэ мазэм къыщыублагъэу бэдзэогъум нэс, бзыухэр нэбгъошынным зыщыпильхэрэ уаххэтэр ары. Мы ильэсүм лъэгто километрэ 60 фэдизэмэ ары-къуагъэх ыкы бзыухэм алтыпльагъэх, къолбзыу лъэпкь 70-м ехъу тимэхэм ахэсэу агъеунэфагъ.

Кавказ заповедником ишэнэгъэлжээу Александр Перевозовым къызэриуагъэмкэ, бзыухэм япчагъэ къызыщымыкээрэр ильэсипш заулэ пчагъэ хъугъэ, ар узыгъэрэзэн къэбарэрэ щыт. Ау шэнэгъэлжхэр агъешшэгъорэ зэхъокынгъэхэм яутэкъыхэу загъорэ къыхэкы. Мары икыгъэ ильэсүм апэрэ бзыуу проянкер заповедником щальэгъуугъ, 1995-рэ ильэсүм къышгъэшгъэгъуагъэу апэ къимыфэжыщтыгъэ бзыуу «черноголовый чекан» зыфиорэр Лээто-Накъэ къыщыха-гъэшыгъ.

Пстэумэ анахъэу агъешшэгъуагъэр хыушъом щальэгъущтыгъэ бзыу цыклю «красноголовый королеккэ» заджэхэрэм ипсэунэ чыпхэхэр зэблихунхэ зэрильэкиштыр ары.

— Мэймтэ кэйрэ Ачипсэрэ икыгъэ ильэсүм ашытльэгъуэ бзыу цыклю джыри къызэрхэдгъэшгъээр тигуалэ хъугъэ, — **А. Перевозовым.** — Мыгъэ аш «тызщыулагъэр». Шхъэгэшэ кэйрэ ары. Чыпхэ зэфэшхъафхэм ашыпсэун зэрильэкиштыр аш къыгъэнэфагъ. Королек цыклю Краснодар краим и Тхыль пльыж дэтхагъ. Нэбъошын лъэхъаным ар тэ Адыгейим зэрэштльэгъуагъэр апэрэ.

Урысыем чыюпс банингъэхэмкэ ыкы экологиемкэ и Министерствэ ипресс-къулькъу.

Кавказ заповедником.

Инэлосэ хъульфыгъэр ыукыгъ

Урысыем и Следственнэ комитет иследственнэ Гъэорышлапэу АР-м щылэр ильэс 67-рэ зыныбжь хъульфыгъэу Мыекъопэ районым ит станицэу Новосвободнэм щыпсэурэм ыльэныкъокэ къызэ-лахыгъэ уголовнэ IoF-хэм хэпльагъ. Укыгъэ бзэджэшшагъэ зэрээрихъагъэм фэшл ар агъэмисэ.

Следствием зэргэеунэфагъэмкэ, 2023-рэ ильэсүм мэлдэлтэйфэгъум станицэу Новосвободнэм щылэр хъульфыгъэр эшьуагъэу ишагу дэсэу инэлосэ хъульфыгъэу игъусагъэм, аш ильэс 40 зыныбжь, фэгубжи, мыжъомкэ гъогогу пчагъэрэ шылхъэ юагъ. Шьобжэу тещагъэ-

хэм апкь къикыкэ хъульфыгъэм а чыпхэ идунау щихъожьыгъ.

Мы уголовнэ IoF-хэм экспертизэ пчагъагъ ашыгъ, ахэм зэфэхъысыжьэу афэхъуяххэм хъульфыгъэм лажээ зэрилэр къагъашынкъэжыгъ. Укыгъэ бзэджэшшагъэр зызэрихъэгъэ нэуж хъульфыгъэм ылэхъуам-

бэххэм ашыц лъыр къытенагъэу кэрильтигъ. Үлкыгъэ хъульфыгъэм ар иеу экспертизэм къыгъэлэгъуагъ.

Уголовнэ IoF-хэм изэхэфагъ-кэ следствием къыгуяаигъэ материалэу Мыекъопэ районым ипрокурор ыуухсыгъэр хыкуумым фагъэхъыгъ.

Следственнэ Гъэорышлапэу ипресс-къулькъу.

Урысыем и Следственнэ комитет иследственнэ Гъэорышлапэу Адыгэ Республиком щылэр ипресс-къулькъу.

Хыкум приставхэм я Федеральнэ
къулыкъу Адыгэ Республикэмкэ и
Гъэлорышаплэ къеты

Цыфхэр рагъэблэгъагъэх

Адыгэ Республикэм ихыкум пристав шхьаиэу Александр Ихнорэ Мыекъопэ районым ипрокурорэу Набэко Аскэррэ бэмышэу цыфхэр зэдираагъэблэгъагъэх.

Закъыфэзъагъэхэр анахъэу зыгъэгумэ-
къыщтыгъэхэр къэлэ-
пупкъэмкэ чыфхэр
ателхэр зэрраСыны-
жыщхэр, хыкумым
иунашъоху мылькум
емыпхыгъэхэр зэрагъэ-
цэклэштхэр ары.

Цыфхэм ялофыгъо-
хэр афызэхахыгъэх,
хыкум приставхэм
пшъэриль гъэнэфагъэ-
хэр афашыгъ. Гъэлор-
ышаплэм ипащэ зэрэ-
хигъэунэфыкыгъэмкэ,
ахэр зэрагъэцаклэхэ-
рэмкэ цыфхэм игъом
макъе арагъэлужыщ.

Организацием тазыр рагъэтыгъ

Адыгэим ичыфэт организацие цыфхэм яфитыныгъэхэмрэ
яфедэхэмрэ къэзыгъэгъунэрэ хэбзэгъэуцуугъэр зериукъуагъэм фэш
тазыр тыралхъагъ.

Хульфыгъэу Н-м хыкум
приставхэм я Федеральнэ къу-
лыкъу Адыгэ Республикэмкэ и
Гъэлорышаплэ зыкъыфигъэзагъ.
Чыфэт организацием илъыкъо
чыфэр къэзымытыжырэм икъэ-
бар Иэлгъэхъанэрэ зэрэригъэзэ-
рэз хабзэм зэрэдимыштэрэй аш-
итыхыгъэ итыгъ.

Хульфыгъээм къызэрэхифы-
гъэмкэ, чыфэт организацием
иофиши имобилнэ телефонкэ
къитеуи, чыфэ зытель бзыль-
фыгъэу У-м мы телефон номе-
рээр къызэрэритыгъэр, иофиши-
плэ телефонэу ар къызэрэриу-
гъэр къыхигъэшыгъ.

Хульфыгъээм банкым илъыкъо
лоф дыриэ зэршомынгъор,
джэуап зэрэлтиймыхыгъэр
риуагъ. Ау а мэфэ шыпкъэм
банкым иофиши аш джыри
къыфхеугъ, ишкъэгъэ къеба-
рэй къиретыгъ нэс ыүүж зэри-
мыхыгъштэр къыгуригъэуагъ.

Банкым иофиши къызэрэдэ-
зекуагъэр шомытэрэзэу а
хульфыгъээм хыкум пристав-
хэмкэ Федеральнэ къулыкъум
АР-мкэ и Гъэлорышаплэ зыфи-
гъэзагъ яфитыныгъэхэр къыуху-
мэнхэу. Улъэлкунхэр зызеха-
зхэм, чыфэр къаыхыгъигъэ-

ним епхыгъэ пшъэрильхэр
зыгъэцэклэре юридичесэ ли-
цэхэм ялофшэн зэрээхашэрэ
шыкъэм гъунэ лъзыфыра от-
дельям нафэ къыфхэу уг организацием Н-м ифитыныгъэхэмрэ
ифедэхэмрэ зериукъуагъэр.

Хыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу Адыгэ Республикэмкэ и Гъэлорышаплэ иофишихэм УФ-м административнэ хэбзэукононгъэхэмкэ и Кодекс ия 14.57-рэ статья иа 1-рэ Iахь диштэй организацием административ-

нэ хэбзэукононгъэ зэришы-
гъэмкэ протокол зэхагъэу-
цуагъ, сомэ мин 51-рэ тазырэу
тыралхъагъ.

Н-м джаш фэдэу Мыекъопэ
къэлэ хыкумым итхаяусыхэ
тхыль Иэлгъэхъагъ, банкым
иофиши тэрээзджэу къызэрэдэ-
зекуагъэмкэ джыри пынныжь
зэрэтефэрэй аш итыгъ. Хыкумым
Н-м ильэу лъапсэ илэу
ыльтыгъ, организацием сомэ
мин 30 хульфыгъэм къыфх-
эзкигъэжынгъэмкэ ишкъэгъэ
амалхэр зерихагъэх.

Рэзэныгъэ тхыль къыфагъэшьошагъ

Адыгэ Республикэм исхэм япсауныгъэ
икъеухъумэн зиахыышу хэзышыхъэгъэ
юфышлэхэр Адыгэ Республикэм и
Правительствэ зычлэт унэм бэмышэу
щаагъэшьуагъэх. Хыкум приставхэм я
Федеральнэ къулыкъу Адыгэ Республикэмкэ
и Гъэлорышаплэ иофиши тын лъаплэхэр
зыфагъэшьошагъэхэм ашыщ.

Медицинэ юфышлэм и Мафэ ехъулэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм и Тхъаматэу В.И. Нарожнэм ирэ-
зэнэгъэ тхыль хыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу Адыгэ Республикэмкэ и Гъэлорышаплэ ихыкум приставэу, Урысыем идонор гъэшьуагъэу Владислав Павловым къыратыгъ.

Зигугу къэтшыгъэ Гъэлорышаплэм ильэс 15-м къехуугъэу лъым
итынкэ юфхъэбэз гъэнэфагъэхэр зэрхэх. Хыкум пристави 9-мэ
«Урысыем идонор гъэшьуагъ» зыфиорэ цэ лъаплэх я.

Аш фэдэ щытхъуцлэр апэу къызыфагъэшьошагъэхэм Владислав
Павловыр ашыщ. 2006-рэ ильэсэм къыщегъэжьагъэу гъогогуи
170-рэ аш лъы ытыгъ, нэбгырэ пчагъэмэ яшыненгъэ къыгъэ-
нэжьыгъ.

Сургалт: хыкум приставхэм я Гъэлорышаплэ илресс-хууль

Гъэлорышаплэм Ныбжыкъэ совет щызэхащагъ

Ныбжыкъэхэм я Мафэ ехъулэу хыкум
приставхэм я Федеральнэ къулыкъу Адыгэ
Республикэмкэ и Гъэлорышаплэ Ныбжыкъэ
совет щызэхащагъ. Аш хагъэхъагъэхэр
Гъэлорышаплэм иофиши аанах хуупхъэхэу
зыныбжь ильэс 35-м нэмисыгъэхэр ары.

Ныбжыкъэ советыр анахъэу зыфэгъэзэгъэштыр ныбжыкъэ
политикэр Гъэлорышаплэм нахышлоу щылхырыщыгъэнэр, пэщэ-
нэгъэ зезыхъэрэ ныбжыкъэхэм яамалхэм зыкъызэуягъэхыгъэ-
ныр, къэралыгъо къулыкъум ахэр къэгъэгушуугъэнхэр ары.

Мы советыр иштээрильхэм ахэхэ юфиши ныбжыкъэхэм
коллективын хэгээзэгъэнхэм, ахэм ячаныгъэрэ ялэлэсэнэгъэрэ
зыкъягъээтигъэнэм яамалхэр зехъэгъэнхэр.

Футбол

УблэпIЭ дэй

«Кубань Холдинг» — «Зэкьюшныгъ» 3:0.

Мыекъопэ командэу «Зэкьюшныгъэм» футбольымкIэ Урысыем ипервенствэ иапэрэ чэзыу дэеууригъэжьагь. Краснодар краим истилицэу Павловскэм щыклогъэшэгъум «Кубань Холдинг» зы-

фиорэр тифутболистхэм 3:0-уу къашытекlyагь.

Голищири къэлапчъэм зыдадзгаэр апэрэ едзыгъор ары. Ап «Кубань Холдинг» икапитанэу ДышьэкI Аслын пчыагъэр къы-

зэуихыгь. Еланэ Никитэ Фадеевым тюгогогого тикъэлапчъэ лэгуор къыдидзагь ыкIи зэнэкъокум ианахь ешэгкэ дэгвоу альятаагь.

«Зэкьюшныгъэм» ифутболистэу Валерий Ореховыр кызэрэддэгошагъэмкIэ, теклоногъэ къыдихынным тикомандэ льэшэу фэбэнагь, ау зинасып къыхыгъэр къадешшагъэхэр ары.

Апэрэ чэзыум «Биологгрэ» (Новокубанс) Ялтэ щыщ «Рубинрэ» зызызэдешшэхэм, 1:1-у зэнэкъокур аухыгь, зыми теклоногъэр къыдихыгъэп. «Севастополыр» Ростов-на-Дону кыкыгъэ командэу «СКА-м» 3:1-у текlyагь.

«Зэкьюшныгъэр» джы бэдээгүм и 29-м Ялтэ щыщ командэу «Рубином» Мыекъуапэ футбол щыдешшэшт. Тифутболистхэм первенствэм иадрэ ешэгъухэм теклоногъэ къащаахынэу, гэхьягъэхэр ашынзу тафэльяло!

**Зэхээшагъэр
ыкIи къыдээз-
гъэкIырэр:**
АР-м лъэпкI Йоффхэм-
кIэ, Ижыб къэралхэм
ащыпсэурэ тильэпкIэ-
гъухэм адьряжээзлхы-
ныгъэхэмкIэ ыкIи
къэбар жуугъэм
иамалхэмкIэ и Комитет

Адресыр:
385000
къ. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер
зыдэшыИэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм
къайхырэр А4-кIэ
заджэхэр тхъапхэу
зипчыагъэкIэ 5-м
емыхуухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээ, шрифтыр
12-м нахь цыкIунэу
шытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэхээшагъэхэй.

E-mail: adygoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
УФ-м хэутын ЙоффхэмкIэ,
телерадиокэтын-
хэмкIэ ыкIи зэллыг-
ИссыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
ЧыпIэ гэйоры-
шапI, зэраушыхъятыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**ЗэкIэмкIи
пчыагъэр**
4366
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1176

Хэутынным
узынкIэтхэнэу
щыт уахътэр
Сыхатыр
18.00

ЗынкIэтхэнэу
уахътэр
Сыхатыр 18.00

Редактор шхъялэр
Мэшлэкъо С. А.

Редактор шхъялэм
игуадзэр
Тэу З. Дз.

ПшъэдэкIыр
зыхырэ
секретарыр

ЖакIэмкъо А. З.

Футбол цыкIумкIэ зэнэкъокуу Гъобэ-
къуае щыкIуагъэм Тэуцожь районым
ис лэкъуи 7-мэ къахэкIыгъэхэм зыщау-
шэтыгъ.

Тхъаркъохьо, Шэуджэн, Нэхэе, Уджыхыу, Тэуцожь, Хъот, ГъукIэлпI ллакъохэр ары аш хэлэжьагъэхэр. Такыкки 10 зырыэрэ кIогъэ едзыгъуитlyкIэ ахэр зэнэкъокуугъэх.

Нэхэе, Шэуджэн ллакъохэр атеклохи, финалым ихыагъэх. Я 3-рэ чыпIэм икъыдэхын пае Тхъаркъуахъохэмрэ Хъотхэмрэ зэнэкъокуугъэх.

Тхъаркъуахъохэр 8:1-у Хъотхэм атекlyагъэх. Финалым щызэнэкъокуугъэхэмкIэ 4:2-у Нэхэхэм теклоногъэр къыдахыгь. Шэуджэнхэм я 2-рэ чыпIэр афагъэшьошагь. Апэрэ чыпIищир зыхыгъэхэм щытхуу тхыльхэмрэ ахьщэрэ аратыгъэх.

